

متن پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم با سلام خدمت استاد گرانمایه و عزیز: در موضوع دعا و تغییر مقدرات در سوال ۱۶۱۷۸ گفتم بسیاری از بزرگان تصریح به تغییر مقدرات با دعا و صدقه و... دارند که سه نمونه آن در ذیل آمده است استاد عزیز لطف فرموده توضیح فرمایند: آیت الله مصباح می فرمایند: «هر چند اقتضای تقدیرات در شب قدر محکم و غیر قابل تغییر بودن است اما اگر انسان دعای جدی داشته باشد می تواند این تقدیر را تغییر دهد.» آیت الله صمدی آملی می فرماید: «قضای الهی قابل تغییر نیست اما قدر با صدقه و دعا و... قابل تغییری است.» آیت الله جوادی آملی می فرماید: «در عالم حرکت که عالم دگرگونی، تغییر و تبدیل است، «بداء» راه دارد. بداء در تکوینات همانند نسخ در تشریعیات است.» در محدوده عالم طبیعت، تحول و دگرگونی راه دارد و خدای سبحان این چنین مقدر کرده که صدقه یا صلهرحم یا دعا انجام گیرد تا فلان کار عملی شود و اگر چنانچه این امور صورت نگرفت فلان امر هم حاصل نشود. و از سوی دیگر خدای سبحان هم می داند، که فلان شخص دعا می کند و بهره می گیرد و دیگری دعا نمی کند و بهره نمی برد. پس در علم خدا جهلی نبوده و در جهان هستی ابهامی نیست. به ما راهنمایی کردند که اگر خواستیم از خیر بیشتری برخوردار باشیم دعا، صدقه، صلهرحم و مانند آن راه گشاست؛ وگرنه محروم خواهیم شد. پس دو مطلب، مورد نظر است: یکی اینکه گر چه در ازل همه امور تنظیم شده، ولی هر امری با علل و اسباب آن تنظیم شده است و یکی از علل و اسباب در محدوده حرکت و عالم تحول همان صدقه و صلهرحم و دعا و مانند آن است. وقتی از محدوده تحول و لوح محو و اثبات گذشتیم و به عالم قضای محض رسیدیم، آنجا دیگر صدقه و صلهرحم و دعا و... معنا ندارد. گر چه عبادی بودن دعا مسئله جداگانه است؛ اما دعا برای تغییر و تبدیل، لزوماً در قلمرو لوح محو و اثبات به پایین است نه در محدوده لوح محفوظ. مطلب دیگر آن است که خدای سبحان می داند که فلان شخص صلهرحم می کند در نتیجه از عمر طولانی برخوردار می شود و دیگری قطع رحم می کند و از عمر طولانی محروم می شود، پس نه در علم خدا تردید و ابهام است، نه در واقع امر، و نباید گفت: قضا و قدر حق است، چرا دعا کنیم؟ زیرا که خود دعا جزء قدر است؛ یعنی خدا مقدر کرده که در صورت دعا فلان حادثه که حادثه خیر است واقع شود؛ و فلان حادثه شر پیش نیاید. از این جهت دعا اثر دارد و جزء قضا و قدر عالم است. فرمود: «وَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ»، از خداوند فضل او را طلب کنید. همان که قضا و قدر را مشخص کرد و فرمود: «وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ» یا: «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ» همان فرمود: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ». با تشکر از استاد عزیز و التماس دعای فراوان.

باسمه تعالی: سلام علیکم: آنچه در مجموعه‌ی جواب‌های سؤالات مربوط به «دعا» عرض شد، نظر به معارفی است که اساتید عزیز متذکر آن هستند. به نظر خوب است که به عنوان یک مجموعه با زوایای مختلف همه‌ی سؤال و جواب‌ها جمع‌آوری شود. موفق باشید